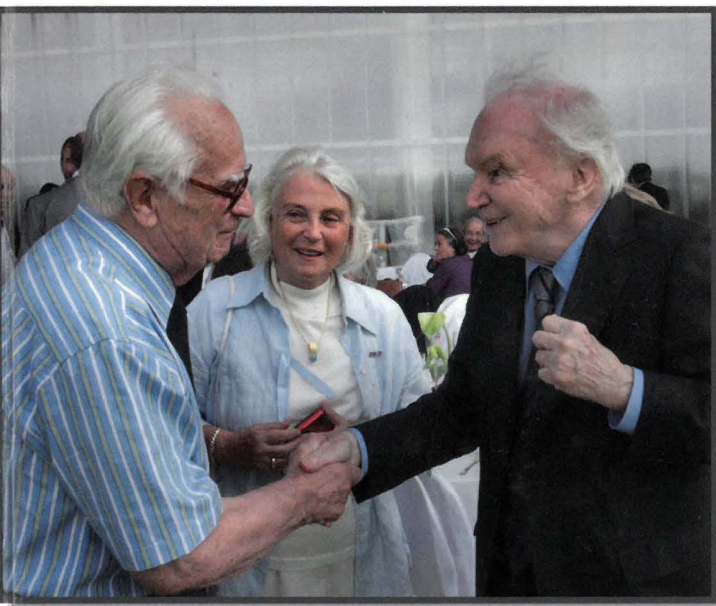
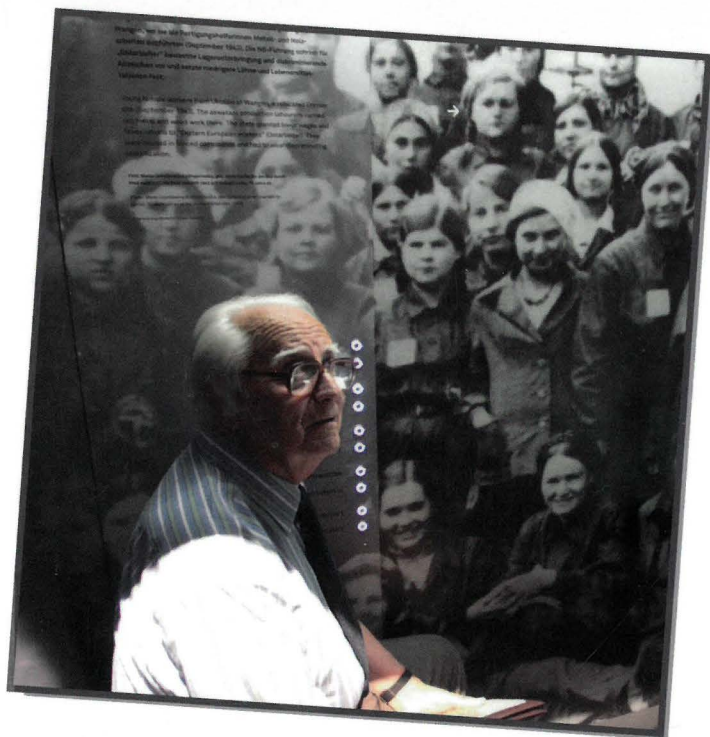

Dušan Jež VIA DOLOROSA ANTONA JEŽA

Svojemu učetu Antonu Jěžu
za poganuno dwajsetletno
nastopanje v evropski javnosti.

Jěžu Jěžu

Věže, 2. 10. 2010

Via Dolorosa 2010
Po poti trpljenja Antona Ježa (KL številka 66836)

To je knjiga, posvečena enemu zadnjih herojev druge svetovne vojne, Antonu Ježu, dipl.ing. strojništva v pokoju. V mladosti je doživel strahoto vojne, ko so ga kot pripadnika slovenske Osvobodilne fronte ujeli in poslali v koncentracijsko taborišče KL Dachau, KL Ueberlingen in KL Allach. Na srečo je preživel, čeprav sestradan do praga smrti, je komaj še živ pričakal zavezniške osvoboditelje v taborišču Allach.

Zadnji dve desetletji Anton Jež potuje po evropskih državah, navezuje stike z zgodovinarji, predava po šolah, kolidžih in drugih ustanovah, podobno kot znameniti Dr.h.c. Max Mannheimer, s katerim sta se tudi spoprijateljila. Pri vsem tem sodelujem po svojih močeh. Pri navezavi teh stikov mu izdatno pomaga zgodovinar mesta Ueberlingen g. Oswald Burger in nemško združenje, ki ga imajo v tem mestu ob Bodenskem jezeru za ohranjanje in muzejsko ureditev podzemnih rovov, v katerih so nekoč taboriščniki gradili prostore za nemško letalsko industrijo (za podjetje Dornier). Združenje "Dokumentationsstaette Goldbacher Stollen und KZ Aufkirch in Ueberlingen e.V." zgledno deluje in redno organizira strokovna vodenja v rove v Goldbachu (Ueberlingen)- tako za nemško šolsko mladino kot za odrasle.

Predvsem pa Anton Jež prikazuje svojo pot trpljenja skozi nacistična koncentracijska taborišča s pomočjo izjemnega umetniškega dela, znamenitega Taboriščnega taroka, že pokojnega slovenskega umetnika in arhitekta Borisa Kobeta. Med vojno ju je družila enaka pot trpljenja, čeprav je Boris Kobe v taboriščih preživel krajši čas in je ob osvoboditvi, nekoliko manj izstradan, v Allachu še zmogel toliko moči, da je na kraju samem narisal taboriščni tarok, ki ga je potem zaradi majhnega formata lahko kar v žepu prinesel v domovino.

Vse te poti po Nemčiji in po Sloveniji z očetom opravlja skupaj in skupaj sva zasnovala originalni razstavni projekt, za katerega sem - kot poklicni fotograf - fotografsko močno povečal vse Kobetove miniature, oče pa je dodal natančno razlago posameznih prizorov Taboriščnega taroka. To je pomembno in je bilo storjeno prvič, ker pokojni umetnik o tem delu ni želel za časa življenja nikoli govoriti. Moj oče je taroke razvrstil v natančno zaporedno zgodbo te strašne "Via Dolorose" skozi omenjena tri taborišča (KL Dachau in podružnici), ob tem je opisal tudi številne detajle umetniškega dela, ter s tem potrdil, da gre v Kobetovem taroku za natančno dokumentarno prikazovanje dejstev in da so torej izjemni in trdni, skoraj "fotografski" dokument, posebej še zato, ker so ob koncu vojne nemški upravitelji v KL Ueberlingen zažgali vso dokumentacijo in tudi taborišče samo. To so nova zgodovinska spoznanja, ter zagotovo dragocen prispevek k slovenskim raziskavam dogajanj v nemških koncentracijskih taboriščih druge svetovne vojne.

Med vsemi tovrstnimi razstavami, ki sva jih po Evropi postavila z očetom, so bile najbolj veličastne tista v stavbi Evropskega parlamenta v Bruslju (organizator evropski poslanec g. Jelko Kacin), pa v samem Ueberlingenu in seveda v novi galeriji KZ Gedenkstaette Dachau. Tudi v Sloveniji so bile uspešne razstave, žal pa v Ljubljani še ni bilo nobene. Izjemna so bila srečanja z zdaj že dolgoletnim prijateljem dr. h.c. Maxom Mannheimerjem in z zadnjim sinom legendarnega letalskega konstruktorja Clauda Dornierja, gospodom Silviusom Dornierjem. Ob odprtju novega muzeja letstva v Friedrichshafnu je moj oče tako njemu, kot njegovemu sinu gospodu Corneliusu in zgodovinarji Dr. Christi Tholander predal svoje zgodovinske zapiske, jaz pa sem pripravil darilno fotografsko knjigo o odprtju tega njihovega veličastnega muzeja letstva in vesoljske tehnike. Ganljiva so bila tudi številna ostala srečanja z zadnjimi očividci dogajanj v nemških KL, ki sva jih z očetom mnogokrat opravila v samem Ueberlingenu in drugod. Pretresljivi so vsakoletni obiski pokopališča žrtev v kraju Birnau nad Bodenskim jezerom, ki se jih moj oče kljub svoji starosti 85 let še lahko redno udeležuje. Nihče, ki ni sam doživel strahot nemških taborišč smrti (KL Ueberlingen je žal to bil), ne razume, kako težko je podati javno izpoved o tem trpljenju. To so spomini, ki nikoli ne zbledijo. Upam, da sem bil s svojo prisotnostjo lahko svojemu očetu v skromno oporo, da je zdržal vso težo te izpovedi in jo predal naslednjim rodovom z jasnim sporočilom: NIKOLI VEČ VOJNE!

Dušan Jež, samozaposlen v kulturi Republike Slovenije, fotograf
Ljubljana, september 2010

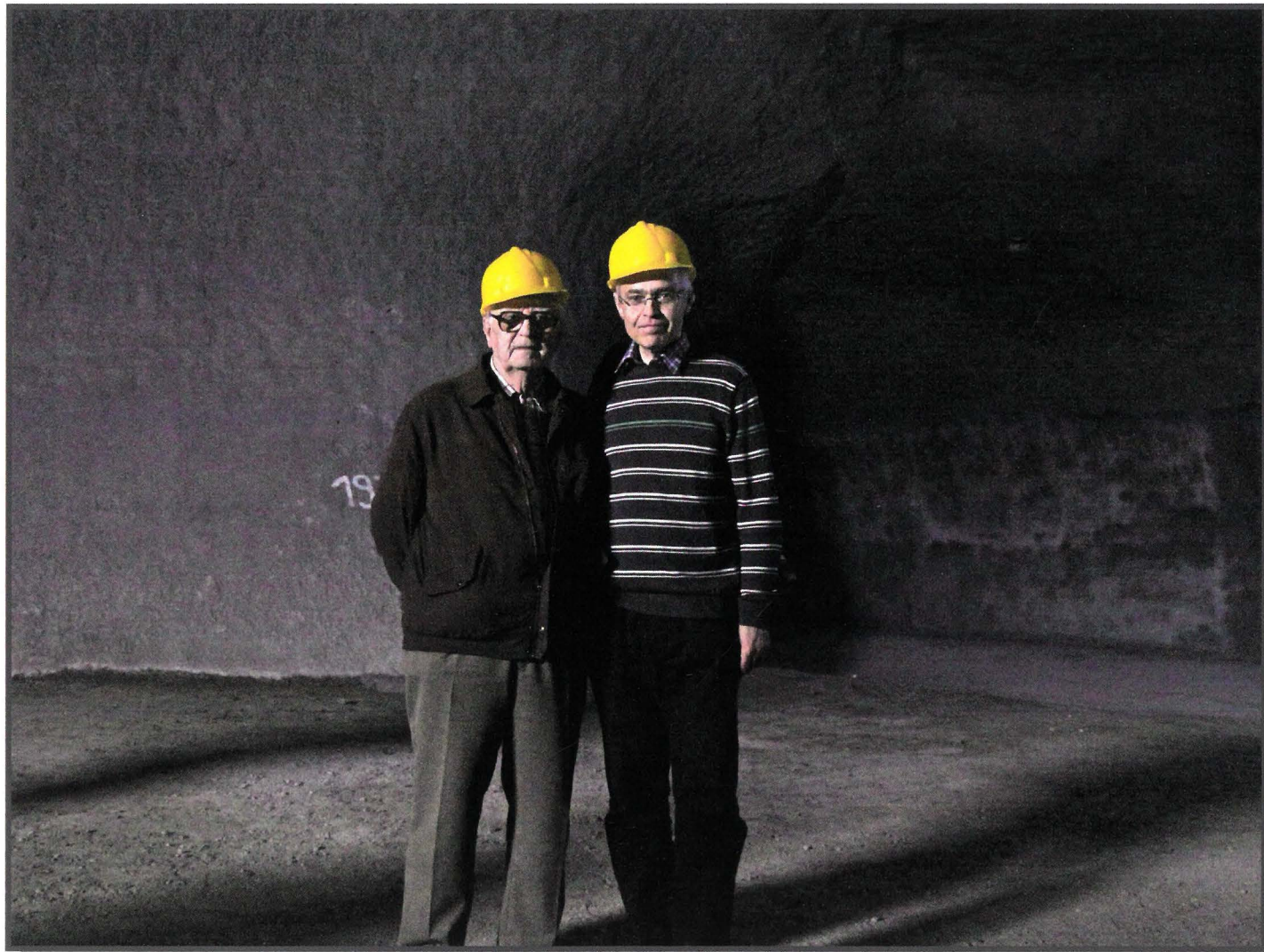

GOLDBACHER STOLLEN - ROVI V GOLDBACHU

Anton Jež pred sedanjim vhodom v rove pri Goldbachu (nekdanji KL Ueberlingen, podružnica KL Dachau).

Anton in Dušan Jež v rovih, ki so jih kopali ujetniki med drugo svetovno vojno. Goldbach, nekdanji KL Ueberlingen.

Anton in Dušan Jež med vodenim ogledom rovov v Goldbachu. Področje največje podzemne dvorane.

Zgodovinar g. Oswald Burger vodi obiskovalce po muzejsko urejenih rovih. Anton Jež se zaradi težkih spominov redko udeleži poti v podzemlje, na tej sliki sedi na stolu, levo.

Boris Kobe: nekatere karte Taboriščnega taroka. Številne med njimi prikazujejo taborišče smrti KL Ueberlingen in delo v rovih pri Goldbachu. Na taroku števila XXI je Boris Kobe upodobil mojega očeta, ki je po osvoboditvi v Allachu dobil uniformo. Natančen opis tarokov in zaporedje dogodkov opisuje Anton Jež v knjigi "Pot trpkih spominov - Via dolorosa".

Boris Kobe: detajli kart Taboriščnega taroka, poimenovanega tudi "Tarok taborišča smrti". Škis simbolizira zmago nad nacizmom in osvoboditev - in tudi povrnitev v normalno telesno težo ter normalno življenje. Ob osvoboditvi v Allachu so imeli še preživeli taboriščniki okrog 35 kilogramov telesne teže in je bila večina tik pred smrtjo od lakote. Tudi Anton Jež je bil rešen v zadnjem trenutku.

Zgodovinar g. Oswald Burger, g. Josef Kaiser in Anton Jež pred rovi v Goldbachu. Pogovor teče o železnih ostankih, ki bi lahko izvirali iz časa druge svetovne vojne.

Anton in Dušan Jež na področju nekdanjih barak KL Ueberlingen, blizu Kurt-Hahn- Strasse. Nepojmljiv kontrast nekdanjim časom: danes je tu pivnica z odličnim nemškim pivom. Evropa danes na srečo živi v miru.

BIRNAU

Lokacija pokopališča žrtv KL Ueberlingen v kraju Birnau nad Bodenskim jezerom.

Anton Jež in zgodovinar mesta Ueberlingen, g. Oswald Burger na pokopališču Birnau ob spominski slovesnosti.

Anton Jež in g. Oswald Burger polagata venec slovenske delegacije na pokopališču Birnau nad Bodenskim jezerom.

Govor Antona Ježa na pokopališču žrtev v kraju Birnau.

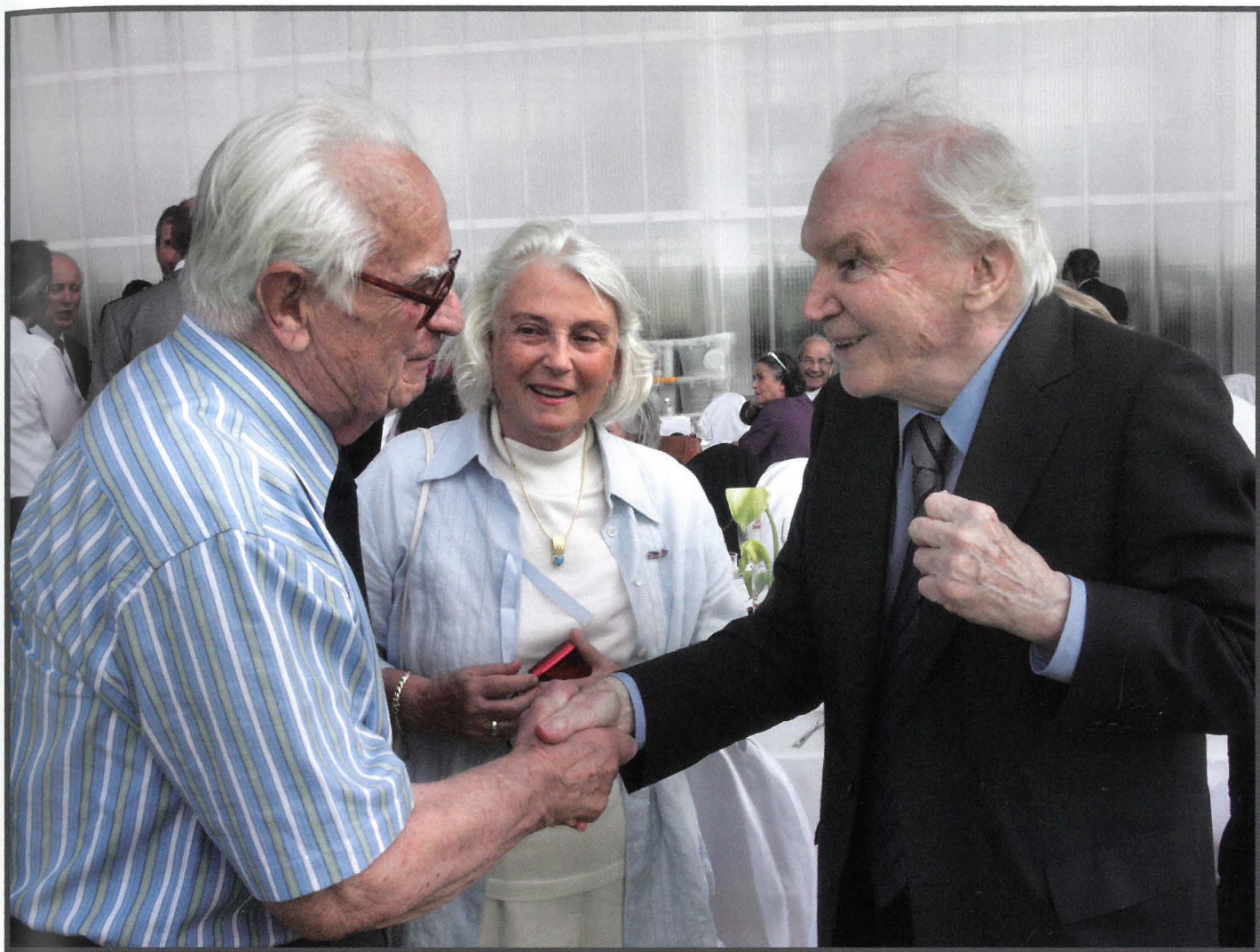

Venec slovenske delegacije, položen pod križ na pokopališču Birnau. Levo pa je venec italijanske delegacije s Colle del Lys pri Torinu, kjer je tudi že bila razstava Antona in Dušana Ježa o Kobetovem taboriščnem taroku.

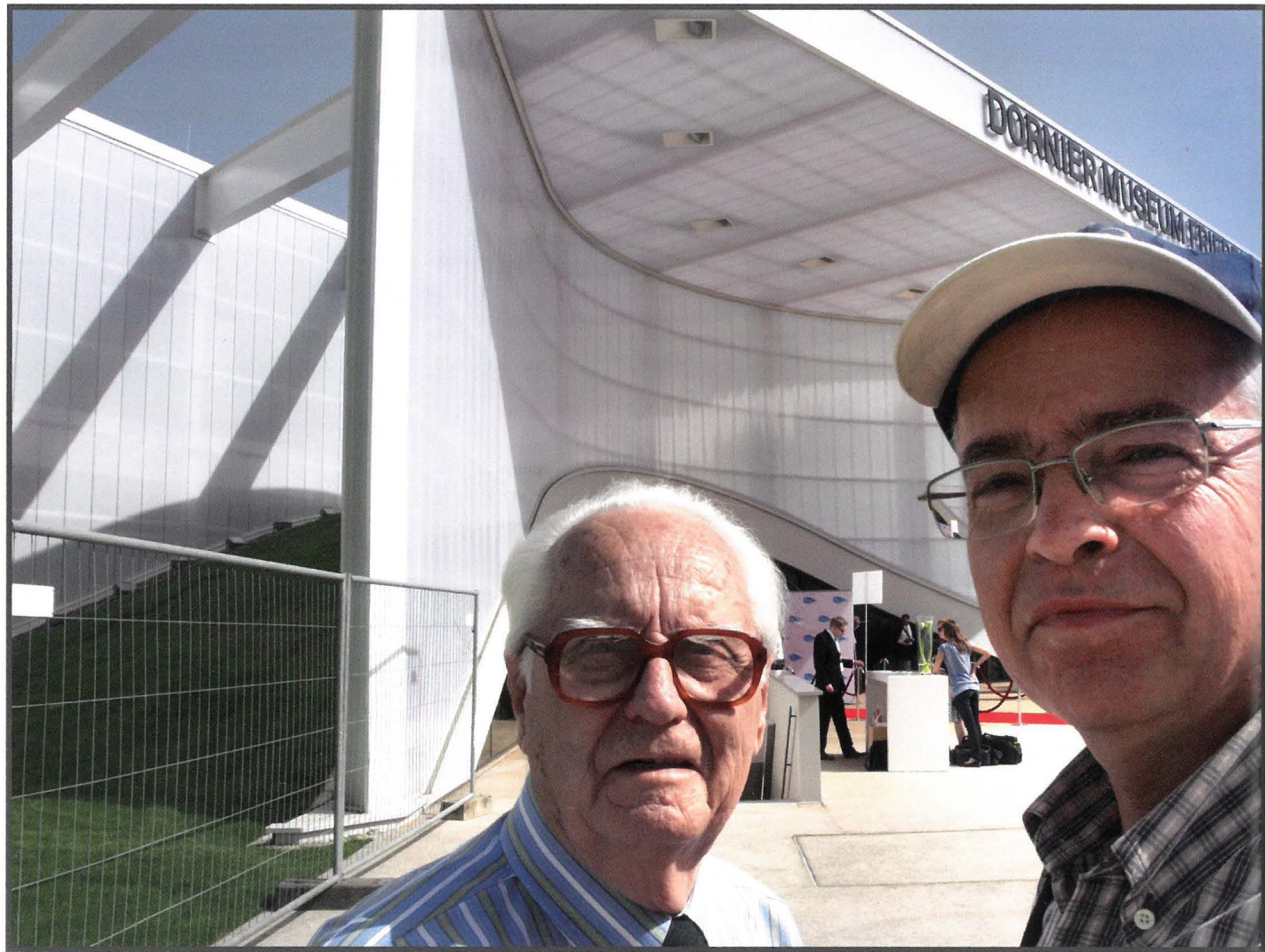

MUZEJ DORNIER

Odprtje novega muzeja letalske in vesoljske tehnike podjetja Dornier je bilo veličastno doživetje. Antona in Dušana Ježa je osebno povabil na odprtje g. Silvijs Dornier, 23. julij 2009.

Anton Jež in eksc. Silvijs Dornier: prvi trenutki srečanja. V ozadju zgodovinarica, Dr. Christa Tholander iz Friedrichshafna, ki je pomagala pri logistiki obiska in samem srečanju dveh legendarnih mož.

Prizor z vhodnega portala novega muzeja Dornier v Friedrichshafnu. Žal je pri teh portretih, ki jih avtor-fotograf Dušan Jež vedno slika z držo fotoaprata v svoji roki, tako, da je fotografov portret preveč v ospredju- toda to je edini način, da se pride do skupnih portretov v vsaki trenutni situaciji (ne da bi iskal ljudi za pomoč) in ne da bi izgubljal čas. 23. julij 2009.

Od leve proti desni: Inž. Leiv Tholander, Anton Jež, Dr. Christa Tholander, eksc. Silvius Dornier, Dušan Jež. Ponovno fotografirano iz fotografove roke, v trenutku, ko Anton Jež predaja darilni set Kobetovega Taboriščnega taroka eksc. Silviusu Dornierju. To darilo je povzročilo izjemno zanimanje v celotni družini Dornier in je bilo predano takoj po slavnostnem odprtju novega muzeja in v prisotnosti družbene elite mesta Friedrichshafen.

Morda najtežji trenutki Antona Ježa ob odprtju novega muzeja letalstva in vesoljske tehnike Dornier: ogled oddelka z natančnimi opisi druge svetovne vojne in koncentracijskih taborišč na tem območju. Dr. Christa Tholander je pri oblikovanju tega oddelka uporabila tudi dokumentarni material Antona Ježa. Nemškim zgodovinarjem in podjetju Dornier gre priznanje, da so prikazali objektivno celotno zgodovino, in niso ničesar zamočali. Za to usmeritev sta se nenehno trudila oba slavna potomca Clauda Dornierja: gospoda Silvius in Cornelius Dornier.

Ob slavnostnem odprtju muzeja Dornier, ki je bilo organizirano samo za posebne goste, je Dušan Jež fotografiral tudi dve največji še živi legendi firme Dornier: testna pilota g. Karla Koesslerja in g. Franza Selingerja, ki sta med drugo svetovno vojno testirala nova Dornierjeva letala. Tudi ta dva moža sodita med zadnje žive priče dogodkov druge svetovne vojne.

Srečanje Antona Ježa z znamenitim pilotom g. Franzom Selingerjem. Muzej Dornier je nastal tako, da so po celem svetu iskali preostala letala, ki so nekdaj predstavljala ponos Dornierjeve proizvodnje letal. Za določena letala, ki jih niso mogli dobiti ali restavrirati, so naredili natančne replike.

Anton Jež predaja dokumentacijo "Via dolorosa" direktorici muzeja Dornier, gospe Christini Becker.

Dr. Martin Pabst v razgovoru z Antonom Ježem. Dr. Pabst je ključno sodeloval pri nastanku novega muzeja Dornier.

Na obisku pri Dr. Christi Tholander v Friedrichshafnu. Danes ne bomo trpeli pomanjkanja!

POT V DACHAU, NA RAZSTAVO BEN JAKOVA|

Pot v Muenchen je vodila Antona in Dušana Ježa tudi skozi Wagrein, obiskala sta kraje, kjer sta delovala znamenita glasbenika Gruber in Mohr in kjer je nastala znamenita skladba "Sveta noč, blažena noč".

Obisk cerkve v Wagreinu, kjer je deloval Joseph Mohr.

Dachau - še vedno vidni ostanki nekdanjega koncentracijskega taborišča.

Ob spominskem muzeju Dachau je karmeličanski samostan "Karmel Heilig Blut Dachau". Postavljen je bil tudi, da bi z molitvijo presegli strašno preteklo zgodovino. Anton in Dušan Jež pri gostoljubnih karmeličankah večkrat dobita brezplačno prenočišče v skromnih samostanskih sobah za goste.

V notranjosti karmeličanskega samostana Dachau.

Anton Jež na poti med karmeličanskim samostanom in spominskim centrom KL Dachau.

13. aprila 2010 je bilo organizirano predavanje o slikarstvu dr. h.c. Maxa Mannheimerja. To je pomenilo tudi zaključek njegove razstave umetniških slik v galeriji spominskega centra Dachau. V isti galeriji je že bila predstavljena razstava A. in D. Ježa o Borisu Kobetu.

Srečanje dveh preživelih prič strahot druge svetovne vojne: Antona Ježa in dr. Mannheimerja. (13.4.2010)

Srečanje - 13. april 2010, Dachau.

Prve besede dveh dolgoletnih prijateljev - 13. april 2010, Dachau.

V Spominski muzej Dachau je prišla tudi sestra karmeličanka Elija Bossler, ki pogosto pomaga dr. Mannheimerju pri njegovih dejavnostih.

Darko Lesjak v Gedenksaette Dachau pozdravlja Antona Ježa. G. Lesjak je izredno uspešen pri dejavnosti te ustanove in tudi po njegovi zaslugi tu zelo cenijo slovenske umetnike.

Anton Jež, sr. Elija Bossler, dr. h.c. Max Mannheimer, Dachau, 13.4.2010.

Dachau, 13.4.2010.

Dr. h.c. Max Mannheimer se pripravlja na predavanje o svoji slikarski razstavi.

Trenutki pred predavanjem.

Darko Lesjak, dr. Michaela Haibl, dr. h.c. Max Mannheimer in sodelavka ustanove.
KZ Gedenkstaette Dachau, 13.4.2010.

Trenutki pred predavanjem o dr. Mannheimerju.

Darko Lesjak, dr. Michaela Haibl, dr. h.c. Max Mannheimer, 13.4.2010.

"Ich male nur fuer mich" je izjavil dr. Mannheimer o svojih slikah.

KZ Gedenkstätte Dachau, 13.4.2010.

Predavatelji so se posvetili ustvarjanju dr. h.c. Maxa Mannheimerja.

Dachau, 13.4.2010.

Dachau, 13.4.2010.

